

Participatie in de energietransitie

Op zoek naar waar het schuurt

Prof. Dr. Ir. Eefje Cuppen

Faculty of Governance and Global Affairs – Campus Den Haag

**Universiteit
Leiden**
The Netherlands

Discover the world at Leiden University

Participatiesamenleving: de opkomst en neergang van een begrip

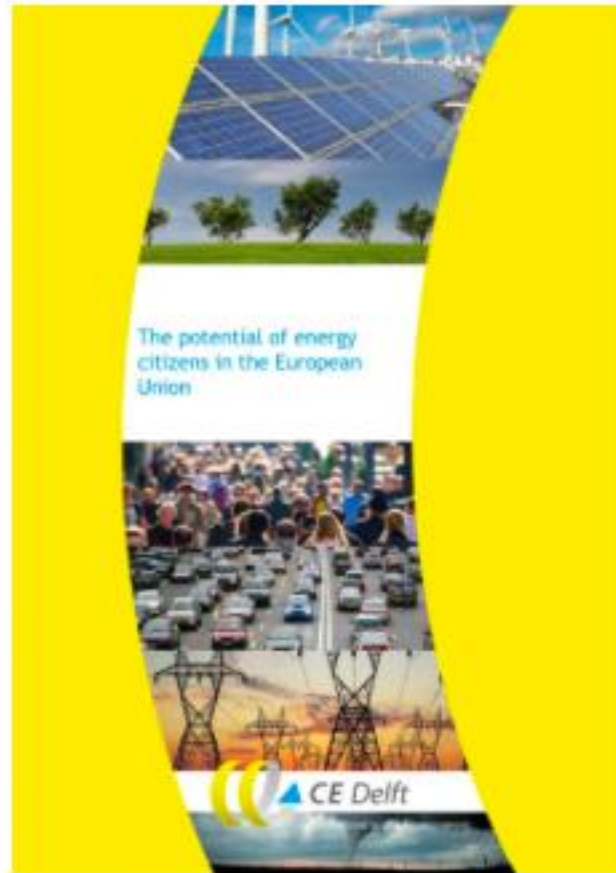
De Koning was in september 2013 nog niet uitgesproken of de participatiesamenleving werd enthousiast omarmd. Het enthousiasme duurde

De dorpse doe-democratie

Lokaal burgerschap bekeken vanuit verschillende groepen dorpsbewoners

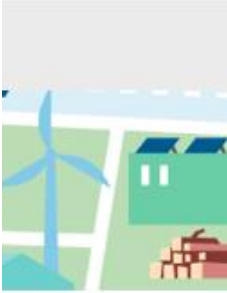

CE Delft: The potential of energy citizens in the European Union

26 SEPTEMBER 2016

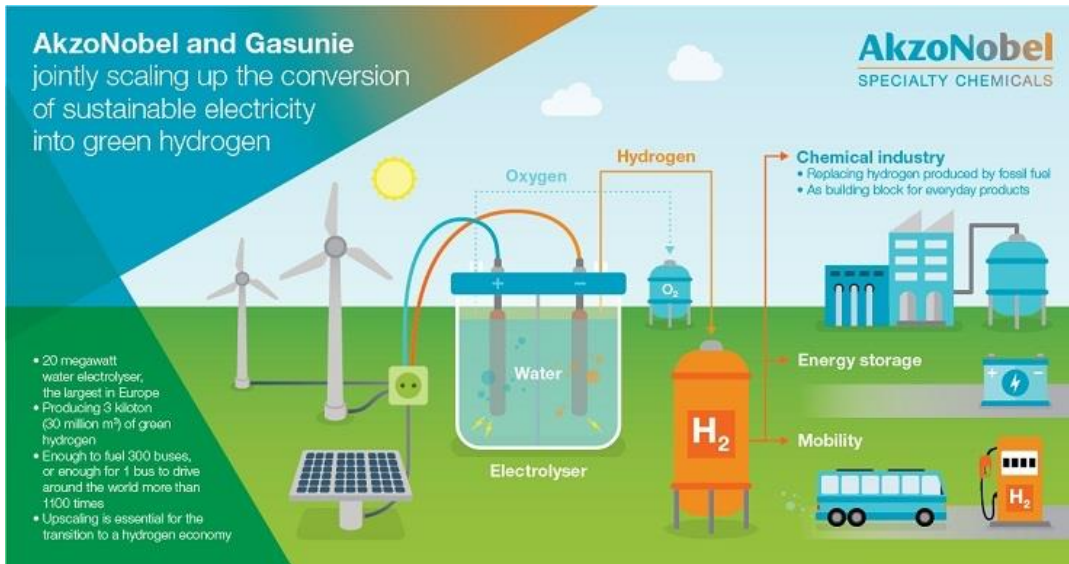
This research demonstrates that half of all European Union citizens could be producing their own electricity by 2050, and meeting 45% of the EU's energy demand. Our energy market is switching from fossil fuels and nuclear to renewable energy, but it's also shifting from a centralised market dominated by large utilities to one in which people produce their own energy and help to manage demand. Without these "energy citizens", the transition to a 100% renewable energy system won't be possible.

Participatie in de energietransitie

- Drie vormen:
 - Participatie op uitnodiging
 - Conflict, 'voice'
 - Burger als nieuwe marktspeler
- Aannames achter participatie
- Doelen van participatie:
 - Democratie (participatie als doel op zich, als democratisch recht)
 - Instrumenteel (participatie als middel om meer legitieme besluiten te nemen, of meer draagvlak)
 - Inhoudelijk (participatie om tot betere oplossingen te kunnen komen)

Beelden van de energietransitie

Wie participeert?

- Hangt af van doel (of zou dat moeten doen)

POLITIEK

'De burger is al die polarisatie spuugzat'

Gerenommeerde instituties lijden onder de aanvallen van argwanende burgers en politici. Cijfers worden betwist, adviezen afgedaan als onbetrouwbaar. Hoe houden ze zich staande? Vandaag Wim van de Donk, commissaris van de Koning in Noord-Brabant en aankomend rector magnificus in Tilburg. 'We hebben de kerntaken van de staat niet genoeg aandacht gegeven.'

Filosoof Bart Brandsma ontwikkelde een denkkader over polarisatie en hoe daarmee om te gaan. Burgemeesters, officieren van justitie, politiemensen, radicaliseringsexperts en docenten in binnen- en buitenland: allemaal willen ze van hem leren. 'Polarisatie is wezenlijk anders dan een conflict.'

Wie is “het publiek”?

1. Deliberating citizens in a diverse society
2. Strong and engaged communities in the lead for change
3. NIMBYs threatening the transition
4. Vulnerable households at risk of losing out
5. Individual responsibility and the facilitation of the hassle-free consumer.

Een welwillend
publiek?

Een dreiging?

Een publiek dat
vooral geen gedoe
wil?

Een publiek dat
dingen mist (kennis,
geld, capaciteiten)?

Participatie een mantra of een evidence-based beleidsinstrument?

- Het ontbreekt aan onderbouwing
- Wat weten we nu echt?
 - Veel richtlijnen over hoe het te doen
 - Veel over waarom we het moeten doen
 - Veel over wat er fout kan gaan
 - Veel ervaringskennis
 - Maar geen systematische kennis over wat voor vorm/methode/aanpak in wat voor situatie nu leidt tot bepaalde uitkomsten (komen we dichterbij de klimaatdoelen? Is representatie beter georganiseerd? Is besluitvorming meer legitiem? Is er meer draagvlak?).

Vragen?

- Herkennen jullie dat?
- Link tussen onderzoek en praktijk: kan/moet deze beter, en zo ja, hoe dan?
- Herkennen jullie de beelden van 'het publiek'? Hoe zie je die terug in het dagelijks handelen? Wat betekenen ze voor hoe de energietransitie vorm krijgt?
- Bestaat de stille meerderheid eigenlijk wel?